

Nr 102.

Av herr **Eliasson m. fl.**, om ökat anslag till fonden för lån till företagarföreningar m. fl.

Ur samhällets synpunkt är det angeläget att småföretagsverksamheten upprätthålles och utvecklas. I synnerhet den fortgående avflyttningen från landsbygden har ställt behovet av ökade och differentierade sysselsättningsmöjligheter i förgrunden. Det må framhållas att enligt 1950 års folkräkning minskades jordbruksbefolkningen med omkring 200 000 personer åren 1945—1950. För enbart norrlandslänens vidkommande uppgår nettoutflyttningen under de senaste 13 åren till ca 70 000 personer. I åtskilliga tidigare sammanhang har omvitnats att snara och verksamma åtgärder för en tillfredsställande utveckling av landsbygdens näringsliv är av nöden.

Särskilt lämpade som organ för en dylik lokaliseringsverksamhet samt för främjande av småföretagsverksamheten över huvud taget synes företagarföreningarna vara. Såsom framgår av de uppgifter, vilka lämnas i statsverkspropositionen, tionde huvudtiteln, har berömvärda insatser gjorts av de föreningar, som genom statsmakternas medverkan givits möjlighet att i sin verksamhet utlämna lån till nyetablering samt till utvidgning av småföretag. Av de ca 3 000 företag, som erhållit lån genom föreningarna, har nära 80 % lokaliserats till landsbygden. I runt tal 25 miljoner kronor har beviljats i lån av föreningarna. Den sammanlagda investeringen i fall där föreningarna medverkat med lån beräknas emellertid uppgå till ca 100 milj. kronor. Trots att föreningarnas långivning främst är avsedd som ett komplement till den ordinarie kreditgivningen har förlusterna varit synnerligen små. Att föreningarnas verksamhet allt mer vunnit i betydelse framgår även av den uppmärksamhet som ägnades de vid förra årets riksdag väckta moitonerna i syfte att vidga anslagsramen för föreningarnas verksamhet.

Under senare år har kapitalbehovet för småföretagen väsentligt ökat. Den tekniska utvecklingen har drivit fram behovet av flera och dyrbarare maskiner. Strävan att förbättra arbetsförhållandena har medfört högre standardkrav på verkstadslokaler och personalutrymmen. Även andra omständigheter har medverkat till en betydande stegring av föreningarnas behov av lånemedel. För 12 företagarföreningar föreligger för närvarande ett aktuellt lånebehov av omkring 10 miljoner kronor varemot huvudsakligen svarar det av riksdagen för innevarande budgetår anvisade anslaget om 1,5 milj. kronor till föreningarnas låneverksamhet. I sina strävanden att

underlätta småföretagarnas finansieringsproblem har föreningarna bl. a. haft överläggningar med bankerna. Enligt vad som upplysts har från sådant håll framhållits att om det riskvilliga kapitalet inom småföretagen kan ökas, underlättas också den ordinarie kreditgivningen genom bankerna.

Med hänsyn till det anmälda behovet av lånemedel, kännedomen om småföretagens finansieringssvårigheter samt nödvändigheten av en ökad företagsverksamhet på landsbygden anser vi det vara en viktig uppgift för statsmakterna att öka föreningarnas resurser i fråga om långivningen. Det av Kungl. Maj:t i sådant syfte under kapitalbudgeten, bil. 31, punkt 4, föreslagna låneanslaget till företagarföreningarna, vilket i förhållande till innevarande års anslag innebär en höjning med en miljon kronor, är enligt vår uppfattning icke tillräckligt. Härtill kommer att om såsom förutsättes i propositionen töreutredningens förslag till reindustrialisering av Töre kommun — utredningen har hittills framlagt förslag om statslån uppgående till sammanlagt 1,1 miljoner kronor — skall finansieras med medel ur förevarande anslag, innebär den föreslagna anslagshöjningen ingen som helst förstärkning av föreningarnas resurser. Den ökade medelsanvisning, som rimligen bör komma i fråga, bör icke blott tjäna till att upprätthålla den verksamhet, som bedrivs av de föreningar, vilka hittills erhållit lån av statsmedel, utan även ge möjlighet åt nytillkomna föreningar att bedriva liknande verksamhet. Vi föreslår därför att till Fonden för lån till företagarföreningar för nästa budgetår anvisas ett anslag av 5 miljoner kronor.

Någon ökning av medelsbehovet till föreningarnas riskfonder utöver det belopp av 250 000 kronor, som beräknats under tionde huvudtiteln å driftbudgeten, synes oss i vart fall icke för närvarande erforderlig. Som ovan framhållits har nämligen de äldre föreningarna i sin låneverksamhet fått vidkännas ytterst små förluster och flertalet har ej behövt utnyttja tidigare för ändamålet erhållna subventionsmedel. Om sålunda ifrågavarande räntebärande lånemedel för budgetåret 1954/55 ökas till 5 miljoner kronor — utan någon ökning av föreningarnas riskfonder utöver den Kungl. Maj:t förordar i statsverkspropositionen — skulle detta anslagskrav kunna tillmötesgåas utan någon ytterligare stegring av statsutgifterna på driftbudgeten.

Under åberopande av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte till Fonden för lån till företagarföreningar m. fl. för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1954.

Lars Eliasson.

Osc. Werner.

Theodor Johansson.

Olof Pålsson.

Fritiof Karlsson.

Nils Franzén.

Nils Theodor Larsson.

Herbert Hermansson.